

ZVLÁŠTNOSTI ZABEZPEČENÍ VOJSK PHM DO ROZVINUTÍ POLNÍHO ZÁSOBOVACÍHO SYSTÉMU

Víme, že nejsložitější situace vzniká při zahájení války s překvapením. K vylovení nebo maximálnímu zmenšení pravděpodobnosti zahájení války tímto způsobem musí příprava a činnost vojsk armády v počátečním období války zabezpečit překrytí státní hranice, rychlé zaujetí operační sestavy a úspěšné vedení bojové činnosti v prvních dnech války.

Z hlediska týlového zabezpečení k tomu přistupuje neúplně rozvinutí polního zásobovacího systému především operační-

ho stupně, nerovnoměrnost spotřeby hlavních druhů materiálu a postupný přechod národního hospodářství na válečnou výrobu.

Služba PHM musí všechny tyto požadavky respektovat a při zabezpečování bojové činnosti vojsk materiálem PHM z nich vycházet.

V článku rozeberu zvláštnosti činnosti služby PHM v bojové činnosti vojsk v počátečním období války.

Přikrytí státní hranice

Organizace zabezpečení vojsk vyčleněných pro překrytí státní hranice materiálem PHM spočívá především ve zplánování spotřeby PHM, včasném vytvoření zásob PHM a ve stanovení způsobu zásobování vyčleněných svazků, útvarů a jednotek.

Z hlediska rozsahu a doby použití vyčleněných vojsk a plánovaného průběhu motorové techniky nemusíme přijímat mimořádná opatření k zabezpečení jejich spotřeby PHM. Tato v den zaujímání sestavy překrytí státní hranice vojsky závisí na vzdálenosti posádek útvarů a svazků od státní hranice a dosahuje 0,15–0,2 náplně PH, přičemž náplň PH motorové techniky je součet obsahu nádrže PH spojené s vozidlem a obsahu přidavných obalů daného typu techniky. V dalších dnech do zahájení války je plánovaná spotřeba PHM cca 0,1 náplně denně.

Při náplni PH vševojskové divize 800 m³ počítáme se spotřebou PH do 100 m³ denně.

Služba PHM svazků a útvarů vyčleněných pro překrytí státní hranice dosahuje bojové pohotovosti ve stejných časových lhůtách jako bojové jednotky. To umožňuje stále naložení cca 75 % pohyblivých zásob PHM na vozidlech a naplnění cisternových automobilů ve vojskovém týlu. Zbývající část PHM divize je uložena v převozných nádržích 3,5 a 7 m³ a v malých obalech, na nakládacích plošinách a rampách a část technického materiálu je uložena v paletách. Tyto zásoby nakládáme na nákladní vozidla ihned po vyhlášení bojového poplachu.

K zabezpečení trvalé bojové pohotovosti doplňujeme veškerou motorovou techniku denně po skončení provozu v mírových posádkách pohonnými hmotami a mazivy. K tomu využíváme výdejních stojanů, samoobslužných výdejních automatů a nově zaváděných klíčových automatů typu ELSTROJ.

Vyčleněná vojska jsou vybavená úplnými pohyblivými zásobami PHM. Kromě

těchto zásob mají na tancích zvýšené zásoby motorové nafty v sudech v počtu — podle rozhodnutí velitele svazu.

Motorovou techniku motostřeleckých a tankových praporů po výjezdu z kasáren doplňujeme ze zásob praporních výdejen PHM (0,3 náplně). Ostatní plukovní jednotky doplňujeme z výdejny, kterou vytváří plukovní sklad PHM.

Útvary a svazky příkrytí státní hranice doplňují zásoby PHM **odběrem** pohonných hmot, především z vlastních nebo nejbližších přidělených posádek jiných svazků a útvarů. Kapacita těchto skladů je zpravidla u útvarů 100 m³ a u svazků 200 m³.

Vzhledem k sestavě svazků a útvarů při příkrytí státní hranice určujeme pro doplňování spotřebovaných zásob pro každý útvar samostatný zdroj PHM.

Jednotky pohraniční stráže přecházejí do zásobovací péče jednotlivých útvarů buď jako samostatné zásobovací celky, nebo jako součást těchto vševojskových útvarů.

Ostatní svazky a útvary pozemních vojsk a letectva jsou v téže době uváděny do bojové a mobilizační pohotovosti.

Materiál PHM předurčený pro mobiliz-

zované útvary a svazky je vyčleněn a uložen ve vojskových skladech PHM podle druhů, množství a počtech, které odpovídají nosnosti nákladních vozidel a též z hlediska jejich prvního použití.

Úkoly mobilizačního charakteru plní též svazky, útvary a zařízení služby PHM. Jsou to především ty, které jsou předurčeny do polního sledu velení (sklady pohonných hmot operačního stupně, útvary potrubní dopravy, jednotky obnovy produktovodů apod.).

I na teritoriu státu jsou realizována plánovaná opatření. Do zahájení bojové činnosti jsou z výrobních závodů a skladů přednostně doplňovány stacionární sklady PHM, dislokované do vzdálenosti 50—70 km od státní hranice. PHM přisuzujeme železničními kotlovými vozy 20, 40 a 60 m³.

Pro zabezpečení plánované bojové činnosti vojsk, včetně jejich činnosti při příkrytí státní hranice, jsou na vybrané směry a do určených železničních stanic před-
sunovány železniční kotlové vozy s hlavními druhy pohonných hmot. Pro letecké pohonné hmoty jsou především používány kotlové vozy 40—60 m³, které zabezpečují zachování požadované čistoty a kvality LPH.

Zaujetí operační sestavy

Z hlediska týlu je prvořadě zabezpečit rychlé a úplné doplnění spotřebovaných pohyblivých zásob všech druhů materiálů v prostorech velkých zastávek, denního odpočinku a po skončení přesunů. Spotřeba jednotlivých druhů materiálu je během přesunu velká a značně nerovnoměrná. Největší množství spotřebovaného materiálu během přesunu připadá na pohonné hmoty a maziva.

Podle zkušeností z přesunu svazků na velké vzdálenosti je potřeba pohonných hmot u kolové techniky 0,25 náplně, u obrněných transportérů 0,3 náplně, u tanků 0,45 náplně na 100 km a u letectvých pohonných hmot 0,5—0,8 náplně za den.

Požadavky na zabezpečení vojsk při zaujímání operační sestavy materiálem PHM jsou charakterizovány:

— včasným vytvořením potřebných zásob PHM a skladových kapacit u vojsk a ve stacionárních skladech PHM a vhodným rozmístěním zásob PHM v zájmových prostorech na teritoriu;

— přípravou a vyčleněním osob a techniky PHM určené k dopravě a manipulaci s PHM ve výdejních místech;

— zabezpečením plynulého vyskladňování vyčleněných zásob PHM a manipulací s PHM ve výdejních místech;

— zabezpečením plynulého vyskladňování vyčleněných zásob PHM a jejich výdeje vojskům.

Realizace těchto požadavků je zabezpečena vytvořením zvýšených zásob PHM přímo u motorové techniky (1—2 sudy u tanků, tj. 0,2—0,4 náplně; baňky na PH u některých druhů kolové techniky a obrněných transportérů k zabezpečení 0,1—0,2 náplně pohonných hmot). Část těchto zásob mohou vézt též dopravní prostředky pluku. K zajištění souladu mezi výší zásob pohonných hmot a olejů u motorové techniky je kolová technika vybavována přidavnými obaly s potřebnou zásobou motorového oleje (5 litrů).

V posádkách útvarů a svazků, dislokovaných v blízkosti plánovaných os přesunů a cílových prostorů vytváříme po ukončení přesunů zásoby pohonných hmot ve výši, která odpovídá plánované spotřebě PHM přesunujících se svazků a útvarů jejich výdej je trvale zabezpečen na základě předložených plných mocí.

V okružových skladech pohonných hmot jsou vyčleněny další zásoby PHM

pro vytvoření výdejních míst v prostorech těchto zařízení a pro vyvezení pohonných hmot do vybraných železničních stanic. Tam jsou též vyváženy „Příjmové a výdejové skupiny“, vybavené pružnými vaky o celkové kapacitě 100 m³ a prostředky pro přečerpávání se schopností příjmu a výdeje 30–35 m³ h⁻¹. Výdejní místa jsou předurčena pro doplnění pohonných hmot svazků a útvarů během přesunu. Jejich předpokládaná činnost je 4–5 dní.

Kromě toho jsou vytvářena výdejní místa na stálých produktovodech pohyblivým teritoriálním skladem PHM o kapacitě 2000 m³ s příjmovou a výdejovou schopností 1500 m³.

K přímému doplňování motorové techniky pohonnými hmotami používají vojska za přesunu především organických cisternových automobilů 3 m³ s 1–2 výdejními větvemi s výdejovou schopností 2,5–3 litry sec⁻¹. Každý plnič je schopen doplnit motostřeleckou rotu vybavenou bojovými vozidly pěchoty při spotřebě 0,3 náplně (1500 l) za 10 minut čistého čerpacího času. Vševojskové svazky budou vybaveny cisternovými automobily plniči pozemní techniky s kapacitou 6 m³ se 4 výdejními větvemi a výdejovou schopností 150 l sec⁻¹, schopnými doplnit 0,5 náplně spotřeby tankové roty do 10 minut vlastní čerpací doby. Ostatní celkový čas doplňování závisí na organizaci činnosti výdejního místa.

Kromě těchto prostředků rozvíjejí

svazky a týl armády místa pro hromadné doplňování motorové techniky, schopná současného doplňování 10 nebo 20 motorových vozidel pohonnými hmotami. Soupravy pro hromadné doplňování motorové techniky se napojují na cisternové automobily — přepravníky PH nebo na pružné obaly.

Přídavné obaly od motorové techniky se naplňují znovu pomocí plničky malých obalů PH, která je schopna naplnit za jednu minutu 7 baněk nebo 1,25 sudu.

Zaujetí operační sestavy je zabezpečeno pohonnými hmotami prostředky vojskového týlu a teritoria tak, aby k zahájení útočné operace měla vojska úplné pohyblivé a nařízené zásoby PHM. V této fázi činnosti vojsk nepočítáme s využíváním zásob a zařízení operačního stupně. V době zaujímání operační sestavy vojsky tato zařízení mobilizují a zabezpečují vyvážením nařízených zásob pohonných hmot a technického materiálu.

V době, kdy vyčleněná vojska zaujímají prostory pro přikrytí státní hranice a jsou zahajovány přesuny svazků a útvarů do operační sestavy, štáby svazů upřesňují operační dokumentaci. K jejímu zpracování a doplnění využívají prostředků pro automatizaci a mechanizaci řízení a velení. Ve službě PHM jsou zpracovávány projekty pro výpočet jedné náplně PHM, pro zpracování Plánů potřeby a zabezpečení vojsk PHM a pro Plán zásobování svazků a útvarů materiálem PHM.

Vedení bojové činnosti v počátečním období války

Cílem týlového zabezpečení bojové činnosti v počátečním období je všestranné a nepřetržité uspokojování potřeb vojsk k úspěšnému plnění bojových úkolů a vytváření podmínek pro život a činnost vojsk.

Z těchto cílů vyplývá i základní úkol pro službu PHM zabezpečit včas a plynule vojska polního sledu a teritoria leteckými pohonnými hmotami a ostatními druhy PHM a technickým materiálem v potřebném množství a stanovené kvalitě.

Kromě dosavadních opatření (při příkrytí státní hranice) je nutné:

- doplnit a zmobilizovat útvary a zařízení služby PHM (polní i teritoriální);
- zabezpečit vyvážení zásob PHM a technického materiálu operačního stupně silničními i železničními prostředky z vojenských a civilních skladů do určených prostorů;
- personálně a materiálně zabezpečit výdej PH ze stálých produktovodů pláno-

vaný především pro zabezpečení přesunů spojeneckých a druholedových svazů a svazků pohonnými hmotami;

— zabezpečit možnost napojení polního dálkového potrubí na kapacitně dostatečné zdroje PH;

— připravit a udržovat v dostatečném počtu a provozuschopnosti potřebné technické prostředky služby PHM, včetně zabezpečení jejich oprav;

— zplánovat a zahájit výstavbu polního dálkového potrubí.

Vedení bojové činnosti a její zabezpečení materiálem PHM probíhá v prvních dnech války na území, kde se překrývá působnost polního velení s působností teritoriálních orgánů. Činnost těchto orgánů a organizací je v této fázi zaměřena přednostně k zabezpečení potřeb polních vojsk.

Zvláštností tohoto období je vytváření, smelování a vyčleňování polních a teritoriálních štábů, útvarů a zařízení služby

PHM a jejich postupné okamžité rozvíjení a začleňování do polního zásobovacího systému.

Ve vojenském týlu jsou pohyblivé zásoby PHM využitelné ihned po uvedení svazků a útvarů do bojové pohotovosti. Doplňování motorové techniky útvarů pohonnými hmotami po opuštění ubytovacích prostorů je zabezpečeno prostředky a ze zásob PHM vojenského týlu. Spotřeba pohonných hmot svazků a útvarů polního sledu se v prvních dvou dnech po zahájení bojové činnosti doplňuje z přidělených zdrojů PHM a mírových posádek na teritoriu státu. K trvalému zabezpečení požadovaného množství PH v běžných zásobách útvarů pro doplňování spotřeby vojsk v počátečním období války jsou stanoveny zásady, podle nichž nesmí zásoby PH ve velkoobjemových stacionárních nádržích klesnout pod množství představující obsah jedné průměrné železniční záslky PH.

Kromě těchto zdrojů jednotky využívají též motorové nafty ze sudů sejmутých z tanků v době rozvíjení tankových útvarů a jednotek do praporních a rotních proudů. Armádní zásoby PHM jsou využitelné z části koncem prvního dne a plně druhý den vedení boje. Další zásoby můžeme využívat až po rozvíjení polního zásobovacího systému, tj. 3. až 4. dne boje.

Zásoby PH ve skladech vševojskových i leteckých armád a ve skladech s kapacitou 2 až 3 000 m³ jsou skladovány v pružných vácích V-25 a V-50, které jsou v této době přepravovány silničními dopravními prostředky. Obdobně jsou vybavena u skladů PHM s kapacitou 5 000 m³ jedno až dvě oddělení, každé se skladovou kapacitou 1 500 m³. Nahrazením kovových nádrží N-20 pružnými vaky (V-25, V-50 i větších objemů) se zrychlilo vykládání a zkrátily se časové lhůty pro možnost prvního použití těchto skladů a oddělení v počátečním období války o jeden den.

Technický materiál skladů PHM operačního stupně určený k výstavbě skladovaného potrubí a materiál k vytváření Základních skladových souprav, Souprav pro příjem a výdej a Souprav pro železniční příjem PH je zpaletizován. Tím se zkrátila potřebná doba pro vyvážení technického materiálu a pro rozvíjení polních skladů PHM operačního stupně o 30 %.

Zpaletizován je též potrubní materiál útvarů potrubní dopravy PH, který je uložen v mírových posádkách v krytých halách. Jeho zpaletizování umožňuje vyšší využití mechanizačních prostředků při vykládání, zkrácené potřebné doby pro

dosažení bojové pohotovosti brigády potrubní dopravy PH v prostorech soustředění i zrychlení rozvozu potrubního materiálu na trasu polního dálkového potrubí.

Kádrově i materiálně je zabezpečeno vytvoření výdejních míst na stálých produktovodech a odběru PH polním dálkovým potrubím. Obdobně je zabezpečeno i technické přikrytí stálých produktovodů s cílem vytvořit možnost obtoků poškozeného potrubí nebo čerpacích stanic obnovovacímí jednotkami produktovodů a skladů PHM.

S využitím polního skladu PH je plánováno postupně vytvářet výdejní místa (1 500 m³ denně) na dostavěných úsecích polního dálkového potrubí na území nepřítelů pro zabezpečení spotřeby PH druhosledových vševojskových svazků a svazů a útvarů přímo podřízených vyššímu svazu.

Charakteristická zvláštnost států a armád bezprostředně sousedících s imperiálními zeměmi, související s rozvíjením polního zásobovacího systému spočívá v tom, že v první operaci je týlová základna totožná s teritoriím státu. Není tedy tvořena z polních svazků, útvarů a zařízení. V prostoru týlové základny je dokonce rozvíjena i týlová základna.

Vlastní rozvíjení skladů PHM operačního stupně má v počátečním období války svoje zvláštnosti, vyplývající z možného vývoje bojové činnosti v prvních dnech války. I přes všestrannou připravenost nemůžeme vyloučit nutnost dočasného přechodu některého svazku nebo svazu do obrany. Tato situace bude ovlivňovat i výběr prostoru a dobu rozvíjení předsunuté základny. Zmobilizované sklady včetně skladů PHM se proto přemísťují nejdříve do prostoru soustředění týlových svazků, útvarů a zařízení, z nichž v dalším zaujímají stanovené prostory v předsunuté základně.

Obdobně vyvážíme i další zásoby PHM a technického materiálu. Naplněné železniční kotlové vozy jsou odesílány do vybraných železničních stanic, kde vyčkávají rozhodnutí o další instradaci do vykládacích stanic v prostoru rozvinuté základny.

Cisternové prapory na PH dopravují pohonné hmoty ze vzdálených skladů PH federálních hmotných rezerv do teritoriálních skladů PH v zájmovém prostoru pro zabezpečování činnosti polních vojsk pohonnými hmotami.

Kostru polního zásobovacího systému tvoří předsunutá základna — oddělení předsunuté základny — pohyblivá armádní

základna — vojskové sklady. Zásobování z teritoria do předsunuté základny se uskutečňuje po železnici a dále do vojskového týlu automobilními prostředky. Do oddělení předsunuté základny využíváme též polní potrubní dopravy PH.

Obdobný systém je i v zabezpečování potřeby leteckých pohonných hmot letecké armády. Pro první 3—4 dny bojové činnosti je plánováno s doplňováním spotřeby LPH ze zásob vyčleněných na stálých a operačních letištích (ve výši 5,5 náplně LPH) 3.—4. den bojové činnosti je rozvinována předsunutá základna zpravidla na vlastním teritoriu, v níž jsou rozvino-

vány ~~montové~~ sklady LPH, každý o kapacitě 5 500 m³.

V armádní letecké základně, která se zpravidla rozvíjí až za státní hranicí jsou umístěny armádní sklady LPH, každý o kapacitě 3 000 m³. Teprve 4.—5. den — po přemístění letectva na nová letiště jsou letecké pluky zásobovány leteckými pohonnými hmotami z oddělení vyčleněných z armádních skladů LPH a rozmístěných v rámci oddělení armádní letecké základny rozvinuté na území nepřítel. Tato oddělení slouží především pro zabezpečování spotřeby LPH stíhacích bombardovacích a průzkumných leteckých pluků.

Zabezpečování bojové činnosti vojsk armád členských států Varšavské smlouvy v počátečním období války má své zvláštnosti, které se však nevymykají z rámce platných zásad a ustanovení základních řádů i odborných předpisů služby PHM.

Plynulý přechod z mírového na polní zásobovací systém, a to zvláště v období vedení bojové činnosti na vlastním území a těsně po překročení státní hranice, závisí na včasné zajištění a vytvoření dostatečných zdrojů PHM u vojsk, ve stálých skladech, v posádkách a na letištích a zásob předsunutých na operační směry.

Až do úplného rozvinutí polního zásobovacího systému nemůžeme důsledně, především na operačním stupni, uplatňovat zásadu přísunu PHM od nadřazeného k podřízenému. Do této doby si odebírají útvary a svazky PHM z vyčleněných nebo určených zdrojů na teritoriu.

Tato opatření jsou pro činnost v počátečním období nezbytná, mají však pouze dočasnou platnost, avšak jejich realizace vytváří potřebné podmínky pro všestranné zabezpečení útočné operace materiálem PHM.